

PREGLED UPORABE ZDRAVIL V JAVNI LEKARNI

MEDICINES USE REVIEW IN COMMUNITY PHARMACY

AVTOR / AUTHOR:

Bojan Madjar, mag. farm.

Ustanova

Javni zavod Pomurske lekarnе

NASLOV ZA DOPISOVANJE / CORRESPONDENCE:

E-mail: bmadjar@gmail.com

Pregled uporabe zdravil, kot ga je opredelila delovna skupina pri LZS, je storitev prvenstveno namenjena pacientu, z namenom opolnomočenja pacienta pri zdravljenju z zdravili. Preko tega procesa dosežemo boljše sodelovanje pacienta pri zdravljenju z zdravili, kar je posebno velik izziv pri zdravljenju kroničnih bolezenskih stanj s polifarmakoterapijo. Predvsem glede na vir informacij, ki so izvajalcu storitve pregleda zdravljenja z zdravili na voljo, ločimo tri nivoje pregleda zdravljenja z zdravili (1). Pregled uporabe zdravil lahko umestimo na drugi nivo pregleda zdravljenja z zdravili. Za razliko od prvega nivoja so nam tu na razpolago tudi informacije s strani pacienta o zdravstvenem stanju, izkušnjah in razumevanju zdravljenja z zdravili ter dejanski rabi zdravil. Ne predstavlja pa pregled uporabe zdravil popol-

nega kliničnega pregleda zdravljenja z zdravili, saj nam ni na razpolago celotna zdravstvena dokumentacija pacienta in ga tako ne moremo umestiti na tretji nivo pregleda zdravljenja z zdravili.

Upravičenost ali celo potrebo po taki storitvi so zaznali že v mnogih državah. Storitve drugega nivoja pregleda zdravljenja z zdravili se na nacionalnem nivoju izvaja že v precej evropskih državah (Danska, Finska, Nizozemska, Portugalska, Švica in Anglija), v več državah pa le v določenih območjih (2). Veliko izkušenj imajo s storitvijo angleški lekarniški farmacevti, ki jo kot plačano storitev izvajajo že od leta 2005 (1). Tam so se začeli tudi usmerjati na ciljne skupine pacientov, kjer lahko z izvajanjem storitve Medicines Use Review (MUR) dosežejo čim boljši učinek (3). Po tem smo se v veliki meri zgledovali tudi člani delovne skupine pri LZS, ki smo pripravili osnutek oziroma izhodišča za storitev Pregled uporabe zdravil. Na podlagi podatkov o MUR sem podobno storitev v lekarni poskusno ponudil rednim obiskovalcem, pri katerih sem ugotovil potrebo (izražena zaskrbljenost glede zdravljenja z zdravili, pojav neželenih učinkov oziroma drugih težav povezanih z zdravili, sum na neredno jemanje zdravil, ipd.) in opažanja podajam v nadaljevanju.

Pregled uporabe zdravil nadgrajuje svetovanje ob izdaji zdravil, saj gre za strukturiran pristop, ki ovrednoti celotno farmakoterapijo in upošteva pacientove izkušnje zdravljenja z zdravili, za kar je potrebno dovolj časa za posvet. Glede na priporočila za MUR naj bi posvet trajal 10 do 15 minut, kar se v praksi pogosto izkaže kot težko uresničljiv cilj, posebno pri bolnikih z večjim številom zdravil. Poseben izziv pri izvajanju storitve v lekarni predstavlja potreba po zagotovitvi zaupnosti in osebne integritete pacienta, saj rabimo prostor za posvetovanje, ki je fizično ločen od oficine. Ocenjujem, da si je ob današnji obremenjenosti lekarniškega farmacevta v Sloveniji praktično nemogoče predstavljati, da bi storitev ob nespremenjeni kadrovske zasledbi lahko izvajali v redni delovni praksi, četudi skušamo maksimalno optimizirati delovni proces in predvidevamo naročanje pacientov. V praksi se je izkazalo za dobrodošlo, če bolnik zdravila prinese s sabo na posvet, saj ustreznega zdravnika vedno ni sposoben identificirati le po zaščitenem imenu. Prav tako je dobrodošel dostop do zapisa o izdanih zdravilih, s čimer se zagotovi pregled celotne farmakoterapije. Čeprav je storitev v osnovi namenjena pacientu, se mi zdi priporočljiva pridobitev podpore s strani izbranega zdravnika, saj obstaja možnost zaznavanja težav povezanih z zdravili, kjer je potrebno sodelovanje izbranega zdravnika.

Tega je najboljše z ugotovitvami seznaniti ustno, medtem ko je ugotovitve namenjene bolniku priporočljivo predati tako ustno, kakor tudi v pisni obliki. V ta namen uporabljam obrazec, ki je v osnovi povzet po obrazcu za MUR, a deloma modificiran.

Na podlagi izkušenj iz tujine je za uspešno implementacijo storitve v redno delovno prakso na nacionalnem nivoju treba zadostiti več pogojem, predvsem natančno opredeliti samo storitev ter vzpostaviti sistem za pridobivanje in preverjanje kompetenc za izvajanje storitve. Uspešni uveljavitvi storitve bo nedvomno botrovala tudi zagotovitev plačnika storitve.

L ITERATURA:

1. Clyne W. Blenkinsopp A. Seal R. *A Guide to Medication Review* 2008. NHS.
2. Airaksinen M. *Collaborative Medication Review Practices in Europe, PCNE Medication review symposium 2011 - 18th October 2011 Dublin, Ireland.*
<http://www.pcne.org/conferences/MedRev2011D/Presentations/Leikola%20pres.pdf>. Dostop: 29. 3. 2014.
3. <http://psnc.org.uk/services-commissioning/advanced-services/murs/>. Dostop: 29. 3. 2014.

